

ВАЗОРАТИ ТАЪЛИМИ ОЛЙ, ФАН ВА
ИНОВАТСИЯҲОИ РЕСПУБЛИКАИ

ЎЗБЕКИСТОН

ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ
САМАРҚАНД

БА НОМИ ШАРОФ РАШИДОВ

Ба рўйхат гирифта шуд:

№ ДБ-60230100-4-03

«2» 10 соли 2024

“ТАСДИҚ МЕНАМОЯМ”

Ректори ДТС

Р.И. Халмуратов

соли 2024

ДАСТУРИ ТАЪЛИМЇ

аз фанни

ГРАММАТИКАИ ҚИЁСЇ-ТАЪРИХИИ ЗАБОНҲОИ ЭРОНЇ

Соҳаи дониш:	200 000	- Соҳаи санъат ва фанҳои гуманитарӣ
Соҳаи таълим:	230 000	-Забонҳо
Равиши таълим:	60230100	-Филология ва омӯзиши забонҳо (забони тоҷикӣ)

Фан/Коди модул ETQG1705 (бакалавриат)		Соли хониши 2027-2028	Семестр 7	ECTS-Кредитҳо 5	
Фан/ Намуди фан: Мачбури		Забони таълим Тоҷикӣ		Ҳаҷми соатҳои ҳафтаина дарс 4	
1	Номи фан	Машғулоти аудиторӣ (соат)		Таълими мустақил (соат)	Ҷамъи сарборӣ (соат)
	Грамматикаи қиёсӣ- таърихӣ забонҳои эронӣ	68		82	150

Мақсад фан (МФ)	
FM1	I. МАЗМУНИ ФАН Мақсад аз омӯхтани фан – ба донишҷӯён баррасӣ намудани вазъи таҳаввулотӣ таърихӣ ва тасвири (диахронӣ ва синхронӣ)-и мушаххасоти забонҳои эронӣ аст. Ин фан дар баробари муқоисаи хусусиятҳои забони забонҳои ба ҳам хеш алоқаи илмиву адабӣ, ҳаёти сиёсӣ вазҳи иҷтимоӣ онҳоро низ ба назар мегирад. Бояд гуфт, ки фанни таърихи забон дар бораи ҳар як забон маълумоти муфассал диҳад, дар ин қисм хусусияти забони забонҳои хеш бо таври муқоисавӣ омӯхта мешавад.
	Вазифаҳои фанни таълимӣ таъин намудани ҳамгунӣ ва мушаххасоти забонҳои тоҷикӣ, дарӣ ва форсӣ буда, муайянсозии муҳити ҷуғрофӣ интишори шоҳаҳои адабӣ ва ғайриадабии забонҳои мазкур, таъсири ангеҷаҳои дохилӣ ва хориҷӣ дар ҳар се забон, сарманшаи рӯйдодҳои навбунёд ва таърихӣ дар тағйир ва тақомулоти забонҳои хеш, тибқи андозаҳои таълими давлатҳои мутараққӣ амик омӯзонидани асосҳои фан, чун умумият ва тафриқаҳои забонҳои тавҷам-тоҷикӣ, форсӣ ва дарӣ дар бобати бахшҳои фонетика, лексика, морфология, синтаксис ва фразеология баҳс мекунад. Дар баробари ин омӯзиши грамматикаи қиёсии забонҳои ба ҳам хеш худшиносӣ, ҳудогоҳӣ, наздикӣ ва дӯстиву рафқати соҳибони забонро боз ҳам мустаҳкам мегардонад.

Мазмуни фан	
II. ҚИСМАТИ АСОСИИ НАЗАРӢ (машғулотҳои маърузавӣ)	
II.I. Ба таркиби фан мавзӯҳои мазкур дохил мешавад:	
Шакли машғулот: маъруза (М)	
М1	Муқаддима. Мақсад ва вазифаи фанни грамматикаи қиёсӣ-таърихии забонҳои эронӣ. Гурӯҳи забонҳои эронӣ Таъин намудани ҳамгунӣ ва мушаххасоти забонҳои тоҷикӣ, дарӣ ва форсӣ. Муайянсозии муҳити ҷуғрофии интишори шоҳаҳои адабӣ ва ғайриадабии забонҳои мазкур. Таъсири ангеаҳои дохилӣ ва хориҷӣ дар ҳар се забон. Сарманшаи рӯйдодҳои навбунёд ва таърихӣ дар тайғир ва тақомулоти забонҳои ҳеш. Тибқи андозаҳои таълими давлатҳои мутаракқӣ амиқ омӯзонидани асосҳои фан. Таснифи забонҳои дунё. Муайян намудани оилаи забонҳо ва қаробати онҳо аз ҳамдигар. Наздикии забонҳои оилаи ҳиндуаврупоӣ. Гурӯҳи забонҳои эронӣ: форсӣ, тоҷикӣ, дарӣ, пашту, курдӣ, тотӣ, балучӣ, забонҳои помирӣ, яғнобӣ, порсии қадим авестой, порсии миёна, суғдӣ, хоразмӣ; таърихи ташаккули забонҳои тоҷикӣ, форсӣ, дарӣ;
М2	Таърихи ташаккули забонҳои тоҷикӣ форсӣ, дарӣ. Мақоми давлатӣ гирифтани забони адабии миллии тоҷик Давраи нави забонҳои эронӣ. Ҳаракати Саффорӣён ва Сомонӣён. Аҳди Сомонӣён ва рушди нумӯи забони дарӣ. Ташаккули забони форсии дарӣ дар Эрон, Мовароуннуҳр ва Хуросон. Низоҳои мазҳабии Сафавӣёну Шайбонӣён. Шоҳаҳои забони форсӣ дарӣ. Забони форсии Осиёи Миёна ва забони форсии Эрон. Тоҷикон мардуми бостонии сарзамини Мовароуннаҳру Хуросон. Сарчашмаҳои забони миллии тоҷик. Мақоми давлатӣ гирифтани забони адабии миллии тоҷик. Адабиёти ғаниву фарҳанги рангини тоҷикон.
М3	Тафриқаи забонҳои ба ҳам ҳеш. Алоқаи забони форсӣ бо забонҳои гузашта ва имрӯз Маълумот оиди забонҳои бо ҳам ҳеш. Фарқиятҳои забонҳои форсӣ ва тоҷикӣ. Давраҳои ба вучуд омадани тафриқаи забонҳои форсӣ ва тоҷикӣ ва сабаби он. Андешаҳои олимони эроншинос (Айнӣ С., А.Рубинчик, Р.Фарҳодӣ, Ж.Лазар,...) рӯч ба тафриқаҳои забонҳои форсӣ, тоҷикӣ ва дарӣ. Мақола ва рисолаҳои илмӣ оид ба ин

	масъала. Зинаҳои ривочёбии таърихии забони тоҷикӣ ва тафовути он аз забони форсӣ. Алоқаи забонҳо пеш аз воридшавии дини ислом. Давраи баъди воридоти дини ислом. Алоқаи замони имрӯза. Таъсири байниҳамдигарии забонҳо ва ворид шудани калимаҳои иқтибосӣ.
M4	Алифбои арабиасоси форсӣ Хат ва имлои забонҳои форсӣ ва тоҷикӣ. Алифбои арабӣ. Алифбои арабиасоси форсӣ ва хусусиятҳои ҷудогонаи он. Алифбои кириллӣ ва хусусиятҳои фарқкунандаи он. Имлои забони форсӣ ва тоҷикӣ. Овознависӣ (транскрипсия) ва ҳарфнависӣ (транслитератсия) дар забони форсӣ ва тоҷикӣ.
M5	Мавзӯи баҳси фонетика Маълумот дар бораи фонетикаи забони тоҷикӣ ва фонетикаи забони форсӣ. Тадқиқи фонетикаи ин забонҳо. Хусусиятҳои физиологӣ ва забонии олости нутқ, фонемаҳои забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ. Хат ва имлои забонҳои форсӣ ва тоҷикӣ. Маълумоти умумӣ дар бораи садонокҳои забонҳои мазкур. Таснифи садонокҳо дар ҳарду забон. Тарзи талаффуз ва навишти садонокҳои дарозу кӯтоҳ дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ. Дараҷаи омӯзиши онҳо. Таҳлилу муқоисаи садонокҳо дар асоси ғазалиёти Саъдӣ.
M6	Таснифи ҳамсадоҳо дар забонҳои ба ҳам хеш Таснифи ҳамсадоҳо дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ. Иштироки олотҳои нутқ дар талаффузи ҳамсадоҳо. Гурӯҳбандии ҳамсадоҳои забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ. Тафовутҳо дар боби ҳамсадоҳо дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ.
M7	Лексикология. Маънои лексикӣ ва грамматикӣ калимаҳо дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ Маънои лексикӣ ва грамматикӣ калимаҳо дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ. Сермаъногии калимаҳо. Маънои аслӣ ва маҷозии калимаҳо дар забонҳои ба ҳам хеш. Таркиби луғавии забонҳои мазкур. Омилҳои асосии такмили онҳо. Воситаи такмили таркиби луғавии забон будани омоним, синоним ва антонимҳо. Фарқияти онҳо дар забонҳои мазкур.
M8	Калимасозӣ ва шаклҳои таркиби луғавии забонҳои форсӣ ва тоҷикӣ. Ҷараёнҳои калимасозии забони форсии қадим ва миёна. Калимасозии исм ва калимасози феъл дар забони форсии ҳозира. Аффикс, морфема, аффиксҳои калимасоз, аффиксҳои грамматикӣ,

	метатеза, копулятив, детерминатив, решаи феъл ва корбасти онҳо дар забони форсӣ.
M9	<i>Фразеологияи забонҳои тоҷикӣ, форсӣ ва тафриқҳои онҳо аз ҷиҳати шакл ва маъно</i> Тадқиқи воҳидҳои фразеологӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ. Сохти устувор ва семантикаи яклухти воҳидҳои фразеологӣ ин забонҳо. Ибораҳои рехтаи фразеологӣ, ифодаҳои фразеологӣ ва ибораҳои тасвирии фразеологӣ дар ҳар ду забон. Воҳидҳои фразеологӣ яхела дар забонҳои мазкур. Воҳидҳои фразеологӣ шаклан яхела ва мазмунан гуногун. Фразеологизмҳои мазмунан яхела ва шаклан гуногун. Воҳидҳои фразеологӣ маросимӣ.
M10	<i>Таркиби морфологияи калимаҳо дар забонҳои бо ҳам хеш.</i> Таркиби морфологияи калимаҳо дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ. Тағйирёбии калимаҳо. Тарзҳои сохта шудани калимаҳо. Реша, асос, пасванд, пешванд, бандак дар ин забонҳо. Сохти калимаҳо (содда, сохта, мураккаб ва таркибӣ) дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ. Мафҳумҳои умумии категорияҳои грамматикӣ; Категорияҳои грамматикӣ забони адабии ҳозираи тоҷик натиҷаи тараққиёти дуру дарози таърихии забон, беҳтар ва такмил ёфтани сохти грамматикӣ он; тарзҳои ифодаи категорияҳои грамматикӣ ҳиссаҳои нутқ, категорияҳои номуайяний, категорияи дараҷа дар сифатҳо, шумора дар исмҳо.
M11	<i>Категорияи грамматикӣ феъл дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ</i> Феъли забони форсӣ нисбати дигар ҳиссаҳои нутқ аз забони тоҷикӣ бештар фарқ дорад. Фарқиати грамматикӣ феъл дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ. Категорияи шахсу шумора, замон, тарз ва сифа дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ. Сохти феълҳо. Шаклҳои тасрифшаванда ва тасрифнашавандаи феъл дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ. Феъл ва хусусиятҳои он яке аз мавзӯҳои муҳими забоншиносии форсӣ ва тоҷикӣ ба шумор меравад.
M12	<i>Синтаксиси забонҳои бо ҳам хеш. Мавқеи сараъзо ва аъзои пайрави ҷумла дар забони форсӣ ва тоҷикӣ</i> Ибора ва хусусияти он. Воситаҳои грамматикӣ алоқа дар ибораҳо. Тарзи созмони ибораҳо дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ. Ҷумла. Ифодаи сараъзо ва аъзоҳои пайрави ҷумла дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ. Чои мубтадо ва хабар дар забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ

III Тавсия ва нишондодҳо оиди машғулоти амалӣ: амалӣ (А) Мавзӯҳои машғулоти амалӣ аз рӯи фанни мазкур дар қарори зайл аст:	
A1	Фикру мулоҳизаҳои С.Айнӣ оиди тафриқаи забони тоҷикию форсӣ ва муҳокимаи он
A2	Муҳокимаи садонокҳои дарозу кӯтоҳи забонҳои тоҷикӣ ва форсӣ
A3	Калимасозӣ ва шаклбӣи таркиби луғавии забон дар забони форсӣ ва тоҷикӣ
A4	Омилҳои бой шудани таркиби луғавии забон аз ҷиҳати маъно дар забони форсӣ ва тоҷикӣ.
A5	Зинаҳои шаклбӣи фонди луғавии забони форсӣ ва тоҷикӣ
A6	Алоқаи забони форсӣ бо забонҳои дигар, дар гузашта ва имрӯз: арабӣ, туркӣ, русӣ...
A7	Фарқият дар феълҳои забони форсӣ ва тоҷикӣ
A8	Тафовути шаклу маъно дар боби фразеологияи забони форсӣ ва тоҷикӣ
A9	Ҷумла ва анвои он дар забонҳои бо ҳам хеш
III. Шакли машғулот: семинарӣ (С)	
C1	Сабабҳои ба вуҷуд омадани фарқиятҳои забони форсӣ ва тоҷикӣ
C2	Фарқиятҳо дар хат ва имлои забони форсӣю тоҷикӣ, таҳлил дар асоси матн
C3	Паҳншавии забони форсӣ дар Эрон, Осиёи миёна, Афғонистон ва муносибати он ба забонҳои ин ҳудуд
C4	Таркиби луғавии забони форсӣ ва тоҷикӣ. Зинаҳои шаклбӣи забони тоҷикӣ
C5	Забони адабии форсӣ ва фаҳмиши услубҳои он: илмӣ, бадеӣ, расмӣ, публицистӣ
C6	Муҳокимаи китоби А.Қуронбеков “Форс тили лексикологияси”
C7	Китоби Т.Зеҳнӣ “Аз таърихи лексикаи забони тоҷикӣ”-ро мутолиа кунед ва тафовути забони форсӣю тоҷикиро муайян кунед.
C8	Муҳокима ва фикру мулоҳизаҳо оиди китоби Х.Турсунова «Тадқиқи муқоисавии фразеологизмҳои параллели забонҳои тоҷикӣ ва ўзбекӣ».
C9	”Муҳокимаи асари “Муҳокимат-ул-луғатайн”-и Алишер Навоӣ дар боби тафовути забони форсӣ ва туркӣ

IV Таълими мустақилона ва корҳои мустақилона

Аз рӯи фанни “Грамматикаи қиёсӣ-таърихии забонҳои эронӣ”

мавзӯҳои зерин пешниҳод карда мешавад:

№	Мавзӯҳои кори мустақилона
1.	Ташаккули забони форсии дарӣ дар Эрон, Мовароуннухр ва Хуросон.
2.	Калимаҳои вомӣ дар романи “Духтари оташ”-и Ҷ.Иқромӣ
3.	Муҳокимаи китоби А.Қуронбеков, Маҷитова С. Лексикологияи забони форсӣ
4.	Корбасти калимаҳои такрор ва навъҳои он дар асоси ғазали Саъдӣ
5.	Ибораҳои фразеологӣ дар “Дувоздаҳ дарвозаи Бухоро”
6.	Корбасти зарбулмасалу мақолҳо дар “Тахти вожгун”-и Ҷалол Иқромӣ.
7.	Мушоҳидаи китоби Алимова Х.З. Дарӣи тили (морфология).
8.	“Муҳокимат-ул-луғатайн” ва андешаҳои Алишер Навоӣ дар боби забони форсиву тоҷикӣ ва туркӣ
9.	Калимаҳои ифодакунандаи хислату сифати инсон дар ғазалиёти Ҷомӣ
10.	Хондани китоби “Хуросон аст ин ҷо”-и Муҳаммадҷон Шакурӣ

Донишҷӯ дар натиҷаи азхудкунии мавзӯҳои кори мустақилона **доир ба** вижагиҳои забони тоҷикӣ ва забонҳои ба ҳам хеш, даврандешии таърихи забон, хусусиятҳои ба худ хоси забон ва нутқ, пайдоиши забон ва таракқиёти таърихии он, тафовути қисмати фонетика, лексика ва грамматикаи забон ва унсурҳои таркибии он маълумоти назарӣ пайдо мекунад.

Инчунин дониши назарии худро дар асоси асарҳои бадеӣ ва таҳлилу баррасии вижагиҳои забонии онҳо дар амал татбиқ намуда мустақкам менамоянд. Дар асоси аз худ намудани фанҳои бахши забоншиносӣ донишҷӯён равишҳои гуногуни забоншиносӣ, лексикология, этимология, морфология, синтаксис ва услубшиносӣ, ҳодисаҳои овозии забоншиносӣ, масъалаҳои ҳиҷо дар илми забоншиносӣ, таркиби луғавии забон ва фонди асосии луғавӣ, истилоҳот ва хусусиятҳои соҳавии он, воридшудани вожаҳои иқтибосӣ маълумоти назарӣ пайдо кунанд, дар омӯзиши грамматикаи қиёсӣ муқоисаи вижагиҳои забонии забонҳои хешро ба роҳ мемонанд.

3.	V. Натиҷаҳои омӯзонидани фан (компетентсияҳои ташаккулёбанда) Донишҷӯ дар натиҷаи азхудкунии фан: • Дар заминаи баррасии фанни Грамматикаи қиёсӣ-таърихии забонҳои эронӣ донишҷӯён ба ташаккули шахсияти баркамолӣ нақӯахлоқи фасеҳбаёну соҳибсалиқа кӯмак расонидан; дар бораи
----	--

	хусусиятҳои хоси забон қисматҳои он, забон ва тафаккур пайдоиши забон ба <i>тасаввуроти муайян соҳиб бошанд</i>; • Оиди қонуниятҳои дохилӣ ва инкишофи омилҳои ташаккули он, дараҷаи тадқиқи забоншиносӣ ва инкишофи сифатҳои миқдории он <i>маълумоти назарӣ дошта бошад</i>; • Дар бораи равобиту пайвандҳои забони тоҷикӣ бо забонҳои халқҳои дигар дар ҷараёни таълими фан истифода намудан; бо тадқиқоти илмӣ фанни мазкури мавриди назар комилан ошноӣ доштан ва дар фаъолияти касбӣ аз онҳо самаранок истифода намудан <i>малака ҳосил намоянд</i>;
4.	VI. Методҳо ва технологияҳои таълим: • маърузаҳо • кейс-стадиҳои интерфаъл; • семинар (мантиқан фикр кардан, саволу ҷавоби тезкор); • машғулотҳои амалӣ; • бо гурӯҳҳо кор кардан; • тақдирот намудан; • лоиҳаҳои индивидуалӣ; • тадқиқи муқоисавӣ-таърихӣ; • ассисментҳо; • лоиҳаҳо барои ҳимоя кардан ва бо ҷамоа кор кардан.
5.	VII. Талабот барои гирифтани кредитҳо: Пурра аз худ намудани мафҳумҳои назарӣ ва амалии фан, дуруст баррасӣ намудани натиҷаҳои таҳлил, иҷро намудани супориш ва вазифаҳо дар шаклҳои назорати ҷорӣ, марравӣ ва мушоҳидаҳои мустақилона доир ба ҷараёни омӯзиш, аз рӯи назорати ниҳой супоридани кори хаттӣ.

6. АДАБИЁТҲОИ АСОСӢ: 1. Абдурасулов Ё. Туркий тилларнинг қиёсий таърихий грамматикаси. – Тошкент: Фан, 2009. 2. Зеҳнӣ Т. Аз таърихи лексикаи забони тоҷикӣ. – Душанбе: Дониш, 1987. 3. Қуронбеков А. Маҷидова С. Лексикологияи забони форсӣ. – Самарқанд: 2017, 140 с 4. Умаров З.А., Алимова Х.З. Дарӣ ва ўзбек тилларининг солиштирма-қиёсий грамматикаси. – Ўқув қўлланма. - Т.: ТошДШИ нашриёти, 2002 АДАБИЁТИ ИЛОВАӢ: 5. Азимджанова Д.А. Форс ва ўзбек тилларининг солиштирма-қиёсий грамматикаси. Ўқув қўлланма. - Т.: ТошДШИ нашриёти, 2008	
--	--

6. Алимова Х.З. Дарий тили (морфология). – Т.: «Ўзбекистон» Нашриёт-матбаа ижодий уйи, 2008.
 7. Асозода Х. Адабиёти форсӣ ва се шоҳаи он. – Душанбе: Маориф, 1991
 8. Мухторӣ К. Хусусиятҳои луғавию услубии ашъори Рудақӣ. – Душанбе, 2006.
 9. Киличев Э. Ҳозирги узбек адабий тили. – Бухоро, 2001.
 10. Қосимова М.Н. Хат ва имлои матни классикии тоҷик. – Душанбе: Маориф.1989.
 11. Куронбеков А. Форс тили. (I,II,III). Тошкент, 2011
 12. Маҷитова С. Забони адабии муосири тоҷик (фонетика). – Самарқанд. 2019.-250 с.
 13. Оранский И.М. Введение в иранскую филологию. – Москва, Наука, 1980.
 14. Парвиз Нотил Хонлари. Дастури таърихии забони форсӣ. – Техрон 1995.
 15. Растаргуева В.С. Среднеперсидский язык. Москва, Наука, 1966.
 16. Рубинчик Ю.А. Грамматика современного персидского литературного языка. – М.: Издательская фирма «Восточная литература» РАН, 2001.
 17. Рубинчик А. Современный персидский язык. – Москва: Наука 1957.
 18. Саймиддинов Д. Вожаномаи феълҳои забони паҳлавӣ. – Душанбе: 1992
- Манбаъҳои ахбори электронӣ:**

<http://www.foxitsoftware.com>

www.persianacademy.ir/UserFiles/Image/naame09.pdf

www.persianacademy.ir/UserFiles/Image/naame05.pdf

www.ziyouz.com kutubxonasi

tg.wikipedia.org Садриддин Айний

7.	Дастури фан 24 августи соли 2024 таҳти баённомаи рақами 1 дар шӯрои таълимӣ-услубии Донишгоҳи давлатии Самарқанд ба номи Ш.Рашидов тасдиқ карда шудааст.
8.	Масъулон ба фан/модул: С.Маҷитова – доктори фалсафа (PhD), дотсенти кафедраи Филологияи тоҷик ва забонҳои шарқи хориҷаи ДДС ба номи Ш.Рашидов
9.	Муқарризон: Ғ.Раҳимқулов – доктори фалсафа (PhD), дотсенти кафедраи Филологияи тоҷик ва забонҳои шарқи хориҷаи ДДС ба номи Ш.Рашидов (tel:(90) 2701675) Н.Қаюмов - доктори фалсафа оид ба фанҳои филология (PhD) дотсенти Донишгоҳи педагогии Ўзбекистон ва Финландия (tel:(91) 314 46 18)

Гуруҳи кории масъул барои таҳияи дастурҳои фан ва супориш
таълими мустақилона дар асоси фармони 301-иҷ университет дар санаи
август соли 2024:

Ранс: А. Носиров

Мудир кафедра: дотс. С. Кучакулов

Декани факултет: проф. Ж. Элтазаров

Проректори 1-уми корҳои

таълимни ДДС ба номи Ш. Рашидов: А. А. Солеев

Шароф Рашидов номидаги Самарқанд давлат университети
Тожиқ филологияси ва хорижий шарқ тиллари кафедраси доценти
С.Мажитованинг “Эроний тилларнинг қиёсий-тарихий грамматикаси”
фанидан фан дастурига

ТАҚРИЗ

Давлат таълим стандарти ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги меъёрий ҳужжатларнинг талаблари асосида тузилган ўқув дастурида бакалавриатура таълим йўналиши талабалари эҳтиёжи инобатга олинган.

Дастурнинг кириш қисмида ўтиладиган фаннинг мақсади ва вазифалари, ўргатиш усуллари аниқ кўрсатилган.

Дастурда эроний тилларнинг фонетик, лексик, грамматик хусусиятларини ўрганиш орқали эроний тилларнинг умумтараққиёт ва хусусий тараққиёт босқичларини ўрганиш, умумтараққиёт босқичига оид хусусиятларнинг ҳозирги эроний тиллардаги ифодаланиш даражасини белгилаш; эроний тиллар тараққиётидан ташқи ва ички омилларнинг ўрнини таҳлил қилиш; эроний тиллар таснифи, таснифлашдаги асосий мезонларни аниқлашдан иборат масалалар ўрин олган. Тузилган дастурда форс ва тожиқ тилларининг ўзаро ўхшаш ва тафовутлари фонетик ўзгаришлар, сўз ясалиши, лексик-семантик гурўхларнинг таснифи, форс тилининг бойиш усуллари, ижтимоий ҳаёт билан боғлиқлиги, терминологиянинг шаклланиши, чет тиллардан ўзлашмалар, фразеологизмлар ва луғатшунослик манбаларида кўрсатиб ўтилган. Ҳамда форс тилининг бойиш омилларини тарихий далиллар ва давру замон манбалари орқали очиб берган. Шу боис С.Мажитова томонидан тузилган намунавий фан дастурини амалиётга жорий этишни тавсия этаман.

Ғ.Раҳимкулов., СамДУ тожиқ
филологияси ва хорижий Шарқ кафедраси
доценти, филология фанлари фалсафа доктори

Шароф Рашидов номидаги Самарқанд давлат университети
Тожиқ филологияси ва хорижий шарқ тиллари кафедраси доценти
С.Мажитованинг “Эроний тилларнинг қиёсий-тарихий грамматикаси”
фанидан фан дастурига
ТАҚРИЗ

Давлат таълим стандарти ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги меъёрий ҳужжатларнинг талаблари асосида тузилган ўқув дастурида бакалавриатура таълим йўналиши талабалари эҳтиёжи инобатга олинган.

Дастурнинг кириш қисмида ўтиладиган фаннинг мақсади ва вазифалари, ўргатиш усуллари аниқ кўрсатилган.

Дастурда эроний тилларнинг фонетик, лексик, грамматик хусусиятларини ўрганиш орқали эроний тилларнинг умумтараққиёт ва хусусий тараққиёт босқичларини ўрганиш, умумтараққиёт босқичига оид хусусиятларнинг ҳозирги эроний тиллардаги ифодаланиш даражасини белгилаш; эроний тиллар тараққиётидан ташқи ва ички омилларнинг ўрнини таҳлил қилиш; эроний тиллар таснифи, таснифлашдаги асосий мезонларни аниқлашдан иборат масалалар ўрин олган. Ҳамда дастурда ҳозирги замон форс тилининг лексик қатламлари ва форс тилининг ижтимоий ролини сақлаб қолишда Форс тили ва адабиёти академияси томонидан ҳозирги кунда амалга оширилган саъй-ҳаракатлар, янги луғатномалар ва уларнинг моҳияти яхши очиб берилган. Буларнинг ҳаммасини инобатга олиб С.Мажитова томонидан тузилган намунавий фан дастурини амалиётга жорий этишни тавсия этаман.

*Н. Қаямов филология фанлари
бўйича фалсафа доктори, Ўзбекистон-
Финландия педагогика институти
«Бошланғич таълим методикаси»
кафедрасининг катта ўқитувчиси.*

NING IMZOSINI
TASDIQLAYMAN.
O'ZBEKISTON - FINLANDIYA
PEDAGOGIKA INSTITUTI
XODIMLAR BO'LIMI BOSHIGI

